

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Cob/152/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4421203878
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Haitová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:4421203878.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Haitovej a členov senátu Mgr. Mariána Degmu a JUDr. Valérie Kleinovej ml. v spore žalobcu: PROSPECT, spol. s r.o., Tvrdošovská cesta 10823, 940 02 Nové Zámky, IČO: 34 107 100, právne zastúpeného advokátom: Mgr. Miroslav Semanco, Národná trieda 38, 040 01 Košice, IČO: 30 866 294, proti žalovanému: Mesto Nové Zámky, Hlavné námestie 10, 940 02 Nové Zámky, IČO: 00 309 150, o zaplatenie 254.904,59 EUR s prísl. a o vzájomnej žalobe žalovaného, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č.k. 15Cb/87/2021-521 zo dňa 28. apríla 2023 takto

rozhodol:

rozhodol

I. Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č.k. 15Cb/87/2021-521 zo dňa 28. apríla 2023 vo výroku II. o zaplatenie sumy 43.364,76 zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

II. Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č.k. 15Cb/87/2021-521 zo dňa 28. apríla 2023 vo výroku III., IV. a VI. zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

III. Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č.k. 15Cb/87/2021-521 zo dňa 28. apríla 2023 vo výroku V. potvrdzuje.

IV. Krajský súd v Bratislave žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 69.957,79 EUR s 9% ročnými úrokmi z omeškania zo sumy 25.512,78 EUR od 02.01.2020 do zaplatenia a zo sumy 44.445,01 EUR od 23.11.2021 do zaplatenia a v zostávajúcej časti žalobu žalobcu zamietol. O vzájomnej žalobe žalovaného rozhodol súd prvej inštancie tak, že zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému 5.040,25 EUR s 9% ročnými úrokmi z omeškania od 07.11.2019 do zaplatenia a v zostávajúcej časti vzájomnú žalobu žalovaného zamietol. Žalovanému voči žalobcovi priznal súd prvej inštancie nárok na náhradu trov konania v rozsahu 53,4% a v súvislosti so vzájomnou žalobou priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 91,6%.

2. Súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že žalobca sa žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia 254.904,59 EUR s 9% ročnými úrokmi z omeškania zo sumy 43.364,76 EUR od 19.07.2019 do zaplatenia, zo sumy 9.839,87 EUR od 19.07.2019 do zaplatenia, zo sumy 117.831,18 EUR od 19.07.2019 do zaplatenia, zo sumy 58.356,- EUR od 12.08.2019 do zaplatenia a zo sumy 25.512,78

EUR od 02.01.2020 do zaplata titulum celkovej úhrady faktúr č. 1020190941, č. 1020190942, č. 1020190943, č. 1020190944 a č. 1020191351, ktorými vyúčtoval žalovanému vykonané práce v súvislosti s vykonávaním diela Dom B a Technická vybavenosť. Žalovaný nepopieral uzatvorenie zmluvy o dielo, poprel však všetky skutkové tvrdenia žalobcu. Uvedol, že zmluva medzi stranami sporu bola uzatvorená v písomnej forme a preto akákoľvek zmena zmluvy mohla byť urobená len písomne a formou dodatku (bod 3.6 ZoD). Takúto zmenu zmluvy žalobca nepreukázal, teda neunesol dôkazné bremeno. Žalovaný mal za to, že ani samotné zápisy v stavebnom denníku nenahradili povinnosť zmluvných strán uzatvoriť dodatok na „práce navyiac“ a súčasne žalobca nepreukázal dohodu o cene za dielo a to v rozsahu prác navyiac, ktoré si v konaní uplatnil. Žalovaný zdôraznil, že uzatvorená zmluva o dielo sa navyiac prác, ktorých zaplata sa žalobca domáhal, netýkala a iná zmluva o dielo ohľadom týchto prác uzavretá nebola. Podľa žalobcu sa v danom prípade jednalo o plnenie na základe pôvodne uzavretej zmluvy o dielo v situácii, kedy nie sú naplnené v tejto zmluve stanovené podmienky na požadované plnenie, a preto žalobcovi z titulu plnenia neplatne dojednaných prác navyiac nemohol vzniknúť voči žalovanému nárok na ich úhradu a poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn.: 32Cdo/2592/2008, ďalej 29Odo/214/2003, 32Odo/735/2004 a ďalšie.

3. Žalovaný si v zmysle § 147 ods. 1 CSP uplatnil proti žalobcovi vzájomnou žalobou zaplata sumy 120.966,- EUR s 9% ročnými úrokmi z omeškania od 07.11.2019 do zaplata alternatívne zaplata 95.453,22 EUR s 9% ročnými úrokmi z omeškania od 07.11.2019 až do zaplata. Vzájomnú žalobu odôvodnil tým, že podľa článku IX. bodu č. 1 čiastkovej zmluvy č. 11 k návrhu zmluvy o budúcej zmluve o dielo č. 1 č. R. zo dňa 14.01.2016 za omeškание zhotoviteľa s riadnym a včasným odovzdaním diela má nárok na zaplata zmluvnej pokuty. V danom prípade bol žalobca v omeškani 120 dní a za uvedené obdobie si uplatnil žalovaný zmluvnú pokutu. Sumu 95.453,22 EUR si žalovaný alternatívne uplatnil z toho istého titulu avšak po započítaní proti pohľadávke žalobcu. Žalovaný dňa 25.10.2019 vystavil faktúru č. 2115901005, ktorou vyúčtoval žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 120.966,- EUR. Následne jednostranným zápočtom zo strany žalovaného zo dňa 31.12.2019 došlo k započítaniu pohľadávky žalovaného proti pohľadávke žalobcu z faktúry č. 1020191351, v dôsledku ktorej skutočnosti sa pohľadávka žalovaného voči žalobcovi znížila na sumu 95.453,22 EUR. Následne žalovaný oproti svojej pohľadávke započítal aj pohľadávku žalobcu z faktúry č. 1020210779 vo výške 44.445,01 EUR a to dňa 20.11.2021, čím sa pohľadávka žalovaného voči žalobcovi z faktúry č. 2115901005 znížila na sumu 51.008,21 EUR, a túto časť fakturovanej sumy žalobca napriek výzve žalovanému neuhradil.

4. Faktúrou č. 1020190941 vystavenou dňa 11.07.2019 na sumu 43.364,76 EUR v súvislosti s vykonávaním diela Dom B, si žalobca uplatnil voči žalovanému odplatu za stavebné práce - terénne úpravy (spočívajúce v likvidácii zeminy a náletových drevín z územia staveniska). Žalobca dňa 22.08.2017 preberal stavenisko, na ktorom sa nachádzali 2 až 3 metrové kopy zeminy a na nej náletové dreviny. Táto zemina bola na ploche cca 40 m (dĺžka) x 35 m (šírka) a v priemere mala výšku cca 2 m. Túto zeminu bolo potrebné odkopať, prekopať, naložiť na nákladné autá a odvieť a zložiť na skládku určenú žalovaným. Bez vykonania prác nebolo možné pokračovať vo výstavbe diela Dom B. Celkové množstvo tejto zeminy bolo 2.748 m³ a bola odvezená na skládky do vzdialenosti 4 km. Tieto práce neboli uvedené v položkovitom rozpočte, ktorý bol prílohou ZoD na Dom B a rovnako neboli uvedené ani v projektovej dokumentácii, podľa ktorej sa dielo (Dom B) stavalo. V projektovej dokumentácii (konkrétne v Súhrnnej technickej správe, pripojenej k žalobe) bolo uvedené, že územie (stavenisko) bude voľné bez nadzemných objektov. Dňa 04.09.2017 žalobca začal stavebné práce na diele Dom B a prebytočnú zeminu odvážal na skládku stavba Mercury Market a skládku Komoča. Z pohľadu žalobcu išlo v uvedenom prípade o práce nad zmluvne dohodnutý rozsah diela Dom B, ohľadne ktorých nebol uzavretý písomný dodatok (dohoda o rozšírení diela), čo by znamenalo, že tu došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného a žalobca má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Vykonanie prác, ktorých zaplata sa žalobca domáhal, preukázal Zápismi v stavebnom denníku zo dňa 04.09.2017, 05.09.2017, 06.09.2017, 07.09.2017, 08.09.2017, 13.09.2017, 14.09.2017, 18.09.2017, 19.09.2017, v ktorých sú opakovane zápisy o nakladaní a odvoze prebytočnej zeminy zo staveniska; o počte použitých nákladných áut a o skládke (mieste), kam sa zemina odvážala.

5. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že strany sporu uzavreli Čiastkovú zmluvu č. 11 k Návrhu zmluvy o budúcej zmluve o dielo č. 1 , Dodatok č. 1 k uvedenej Čiastkovej zmluve a zmluvu o dielo č. R. podľa § 536 a nasledujúcich Obchodného zákonníka s tým, že žalobca vystupoval na strane zhotoviteľa a žalovaný na strane objednávateľa. Predmet plnenia bol v zmluvách špecifikovaný. Rovnako v nich bolo dohodnuté, že ich zmeny alebo doplnky je možné robiť len dodatkami k zmluve. Neoddeliteľnou súčasťou bol položkovitý rozpočet. Súd prvej inštancie konštatoval, že v prípade sporových strán sa jedná o obchodno-právny vzťah medzi žalovaným ako subjektom verejného práva

a žalobcom ako podnikateľom (§ 261 ods. 2 Obchodného zákonníka). Žalobca sa domáhal zaplatenia faktúr, ktorými vyúčtoval žalovanému navyše práce - práce nad zmluvne dojednaný rozsah diela (faktúry č. 1020190941, č. 1020190942, č. 1020190943, č. 1020190944) a faktúr, ktorými vyúčtoval žalovanému zazmluvnené práce (faktúra č. 1020191351 a č. 1020210779). Nebolo sporné, že faktúry za navyše práce žalovaný v lehote splatnosti a ani následne žalobcovi neuhradil. Rovnako nebolo sporné, že faktúry za zazmluvnené práce si žalovaný jednostranne započítal oproti svojej pohľadávke z faktúry č. 2115901005, ktorou vyúčtoval žalobcovi zmluvnú pokutu. Vo vzťahu ku skutočnosti, či vzniklo žalobcovi právo na úhradu faktúr, ktorými vyúčtoval žalovanému práce nad zmluvne dohodnutý rozsah diela - navyše práce súd prvej inštancii uviedol, že práce uskutočnené nad rámec dohodnutého alebo predpokladaného diela je oprávnený zhotoviteľ uskutočňovať iba vtedy, ak sa na tom s objednávatelom dohodne, Z popísania vlastností budúceho diela by mal byť zhotoviteľ s ohľadom na svoje odborné schopnosti schopný určiť, aké práce a v ako rozsahu sú nutné vykonať k tomu, aby dielo malo vlastnosti objednávatelom zadané, resp. dojednané v zmluve. Zhotoviteľ je povinný si zistiť pred začatím zhotovovania diela stav vecí ako aj miesta, na ktorom má byť realizované a stanoviť na základe takéhoto zistenia i nutné práce a potom i cenu diela. Potreba prác navyše môže vzniknúť i zo skutočnosti, že podobné práce boli pred začatím uskutočňovania diela nezistiteľné alebo nepredvídateľné pre profesionála. Aj v takom prípade je potrebné dojednať uskutočnenie nutných prác, inak môže zhotoviteľ iba od zmluvy odstúpiť. Žalobca realizoval pre žalovaného práce aj v predchádzajúcom období. Podľa súdu prvej inštancie mal žalobca z ohliadky miesta, kde sa malo dielo realizovať, mohol mať dostatok informácií o stave pozemku (návoze zeminy na pozemku, výskytu náletových drevín a pod.) a pred uzavretím zmluvy o dielo profesionálne vyhodnotiť všetky nevyhnutné skutočnosti, ktoré ovplyvňovali cenu diela. Následne bolo len na žalobcovi, či vstúpi do zmluvného vzťahu so žalovaným a za akých dohodnutých podmienok. Ak je cena diela dohodnutá pevnou sumou, je zhotoviteľ povinný vykonať dielo na svoje náklady a na svoje nebezpečenstvo aj prípade, keď by boli náklady na zhotovenie diela väčšie než predvídal. Podľa súdu prvej inštancie bol v tomto prípade aplikovateľný postup podľa § 552 ods. 1 Obchodného zákonníka, v prípade žalobcom namietaných nedostatkov - absencie položiek v rozpočte. Žalobca nepostupoval v súlade s § 552 Obchodného zákonníka, vykonávanie diela neprerušil a ani od zmluvy o dielo neodstúpil, čím sa sám vystavil riziku, že nedostane zaplatené za práce navyše, ktoré si strany zmluvne nedohodnú. Práce navyše predstavujú zmenu rozsahu diela, konkrétne jeho rozšírenie v zmysle § 549 ods. 1 Obchodného zákonníka, teda zmenu zmluvy o dielo, keďže ide o práce zhotoviteľa nad rámec toho, čo si zmluvné strany pôvodne dohodli. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že vznik nároku žalobcu na zaplatenie prác navyše, predpokladal zmenu zmluvy o dielo realizovanej len formou písomného dodatku ako to vyplýva z písomnej zmluvy o dielo. Ani žalobcom predložené súpisy prác, záznamy o prevádzke motorových vozidiel, denné záznamy stavby, krycie listy čerpania, rekapitulácie čerpania, zisťovacie protokoly o vykonaných stavebných prácach atď. nepreukazujú, že by pre dohodnutie prác navyše, teda pre zmenu rozsahu predmetu diela, pre ktorú zmluva vyžaduje formu písomného dodatku, postačovalo ich uvedenie v týchto dokladoch. Keďže podľa § 549 Obchodného zákonníka sa vyžaduje existencia predchádzajúcej dohody objednávatel'a a zhotoviteľa na vlastnom rozšírení diela alebo jeho kvalitatívnej zmene, teda dohoda o zmene zmluvy o dielo, plnenie prác navyše bez zmeny uzatvorenej zmluvy nie je bezdôvodným obohatením objednávatel'a na úkor zhotoviteľa, pretože v takomto prípade sa nenaplní žiadna zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia ustanovená v § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže v takomto prípade nejde o plnenie bez právneho dôvodu, ale o plnenie na základe zmluvy o dielo, u ktorého neboli splnené podmienky pre úhradu týchto prác navyše. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v prípade fakturovaných navyše prác žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal oprávnenosť uplatneného nároku za práce navyše a žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol. Žalobou uplatnený nárok vo výške 69.957,79 EUR považoval súd prvej inštancie za dôvodný a v tejto časti žalobe vyhovel. Faktúrami č. 1020191351 a č. 1020210779 žalobca vyúčtoval žalovanému zazmluvnené práce v súlade s uzavretou zmluvou o dielo. Tieto faktúry žalovaný nerozporoval. K faktúram boli priložené doklady preukazujúce oprávnenosť fakturácie a tieto boli podpísané oboma zmluvnými stranami, t.j. objednávatelom aj zhotoviteľom. Žalovaný uvedené faktúry akceptoval, keď si voči nim započítal svoju pohľadávku, ktorú mal voči žalobcovi z faktúry č. 2115901005, t.j. vyúčtovanej zmluvnej pokuty za oneskorené odovzdanie diela. V súvislosti so vzájomnou žalobou žalovaného voči žalobcovi o zaplatenie 120.966,- EUR s príslušenstvom, alternatívne o zaplatenie 95.453,22 EUR s príslušenstvom, alternatívne o zaplatenie 51.008,21 EUR dospel súd prvej inštancie k záveru, že zmluvná pokuta, ktorú žalobca vyúčtoval žalovanému vo výške 120.966,- EUR bola opodstatnená len čiastočne. V konaní nebolo sporné, že zhotoviteľ nedodrжал termín odovzdania diela a dielo bolo odovzdané s omeškaním 120 dní. Rovnako však nebolo sporné, že podľa čl. IV. bod 4. zmluvy o dielo na dom B „Dodržanie času plnenia zo strany zhotoviteľa bolo závislé od riadneho a

včasného spolupôsobenia objednávateľa dohodnutého v zmluve. Po dobu omeškania objednávateľa s poskytnutím spolu pôsobenia nie je zhotoviteľ v omeškaní so splnením záväzku.“ Podľa čl. IV. bod 5. uvedenej zmluvy sa o dobu omeškania objednávateľa so spolupôsobením predlíži termín dokončenia prác na diele. Podľa bodu 5. toho istého článku zmluvy sa za spolupôsobenia považovala aj včasná úhrada faktúr zo strany objednávateľa zhotoviteľovi. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobca vystavil dňa 03.07.2019 žalovanému aj faktúru č. 1020190927 na sumu 149.907,23 EUR, ktorá bola splatná 06.09.2019 a ktorú žalovaný v lehote splatnosti nezaplatil. Faktúru uhradil s omeškaním 77 dní, keď ju dňa 22.11.2019 žalobcovi celkom doplatil. Rovnako nebolo sporné, že dňa 12.08.2019 žalobca vystavil žalovanému aj faktúru č. 1020191038 na sumu 48.168,83 EUR, ktorá bola splatná 14.10.2019 a ktorú žalovaný uhradil 22.11.2019, teda s omeškaním 38 dní. Uvedené skutočnosti žalovaný nenamietal, ani žiadnym spôsobom nerozporoval. Z uvedených nesporných skutočností preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že termín dokončenia prác na diele sa žalobcovi predĺžil oproti pôvodnému termínu o ďalších 115 dní (77 dní + 38 dní). Počet dní omeškania zhotoviteľa so zhotovením diela potom predstavovalo 5 dní, za ktoré vzniklo objednávateľovi oprávnenie vyúčtovať zhotoviteľovi zmluvnú pokutu. Prvoinštančný súd konštatoval, že žalovanému vzniklo voči žalobcovi právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, avšak nie vo výške ktorú vyúčtoval žalovanému faktúrou č. 2115901005. Súd prvej inštancie neposúdil dohodnutú výšku zmluvnej pokuty 18,25 % p.a. ako zjavne neprimeranú. Pri úvahách o primeranosti zmluvnej pokuty sa súd prvej inštancie zaoberal hodnotou a významom chráneného záujmu a dospel k záveru, že dohodnutú zmluvnú pokutu (1.008,05 EUR za jeden deň omeškania) nie je potrebné znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovacej povinnosti (2.016.100,47 EUR s DPH- cena diela). Navyiac zmluvná pokuta bola dohodnutá, v prípade porušenia zmluvných povinností pre obe zmluvné strany a bola dohodnutá v rovnakej výške 0,05 % za každý deň omeškania teda recipročne. Na základe uvedeného považoval súd prvej inštancie dohodu o zmluvnej pokute za vyváženú, ktorá jednostranne nezvýhodňuje len jednu zo zmluvných strán. Nakoniec súd prvej inštancie konštatoval, že v zmluve dohodnutú zmluvnú pokutu 0,05 % za každý deň omeškania možno aj z hľadiska dobrých mravov hodnotiť ako všeobecne akceptovateľnú poukážuc na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 09.08.2001 sp. zn. Odo204/2001. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru, že v tomto prípade vznikol žalovanému nárok voči žalobcovi na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 5.040,25 EUR (5 dní x 1.008,05 EUR), v ktorej časti súd vzájomnej žalobe vyhovel a v zostávajúcej časti ju ako nedôvodnú zamietol.

6. Právne odôvodnil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie poukazom na § 489, § 261 ods. 1,3, § 539 ods. 1, 2 a 3, § 537 ods. 1 a 3, § 549 ods. 1, § 552 ods. 1, § 358, § 373, § 397, § 301, § 369 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka, § 544 ods. 1 a 2, § 451 od. 1 a 2 Občianskeho zákonníka

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd v zostávajúcej časti vzájomnú žalobu žalovaného zamietol a súvisiaceho výroku o náhrade trov konania podal žalovaný odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že žalobca uviedol súd prvej inštancie do omylu svojím tvrdením o tom, že žalovaný uhradil faktúru č. 1020190927 na sumu 149.907,23 EUR a faktúru č. 1020191038 na sumu 48.168,83 EUR s omeškaním spolu 115 dní, a preto súd dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu. Dôkaz predložený samotným žalobcom - potvrdenie o prijatej platbe potvrdzuje, že predmetné faktúry boli uhradené z bankového účtu č. XXXXXXXXXXX/XXXX, čiže nie z bankového účtu žalovaného, ale zo štátnej pokladnice, na základe zmluvy o poskytnutí dotácie na obstaranie nájomných bytov. Týmto uvedením súdu prvej inštancie do omylu zo strany žalobcu došlo k vade konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Podľa názoru žalovaného ako novotu v odvolacom konaní predložil Zmluvu č. 0079-PRB/2017 o poskytnutí dotácie na obstaranie nájomných bytov, v zmysle, ktorej „žiadateľ predkladá faktúry vystavené zhotoviteľom stavby za vykonané stavebné práce po overení povereným zamestnancom žiadateľa a osobou, ktorá na stavbe vykonáva odborný technický dozor.“ Žalovaný má zato, že si svoju povinnosť riadne splnil a s platbou faktúr sa teda dostala do omeškania tretia osoba a preto túto skutočnosť nemožno pripísať ako zodpovednosť, respektíve pochybenie žalovaného, keďže na túto okolnosť nemal a nemohol mať žiadny vplyv. O skutočnosti, že dielo je financované z prostriedkov štátneho rozpočtu mal žalobca vedomosť, keďže táto skutočnosť vyplývala z príslušných ustanovení zmluvy o dielo. Žalovaný za účelom preukázania týchto skutočností pripojil k odvolaniu listinné dôkazy (zmluva o poskytnutí dotácie na obstaranie nájomných bytov, výzva k spolupráci z 12.09.2019, výpis z účtu v štátnej pokladnici) ako tzv. novotu v odvolacom konaní. Podľa žalovaného z uvedeného vyplýva, že platby na úhradu faktúr č. 1020190927 a č. 1020191038 vykonalo Ministerstvo dopravy a výstavby SR prostredníctvom miestne príslušného Okresného úradu v sídle kraja na základe Zmluvy o poskytnutí dotácie na obstaranie nájomných bytov uzatvorenej medzi Ministerstvom ako poskytovateľom a žalovaným ako žiadateľom a teda s platbou faktúr sa dostala do omeškania tretia osoba (t.j. Ministerstvo) a preto túto skutočnosť nemožno pripísať ako zodpovednosť, resp. pochybenie

(ani omeškanie) žalovaného, keďže na túto okolnosť nemal a nemohol mať žiadny vplyv. S poukazom na uvedené skutočnosti bol žalovaný toho názoru, že sa nedostal do omeškania s úhradou faktúr č. 1020190927 a č. 1020191038 v trvaní 115 dní, a preto má nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 120.966 EUR titulom omeškania žalobcu s odovzdaním diela v dĺžke 120 dní. Po vzájomnom započítaní žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému 51 008,21 € s 9 % ročným úrokom z omeškania od 23.11.2021 do zaplatenia a priznať žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie do jeho výroku II. (ktorým súd zamietol žalobu v zostávajúcej časti, t.j. v časti o zaplatenie 229.391,81 eur s príslušenstvom) v rozsahu o zaplatenie 43.364,76 eur s príslušenstvom podal žalobca odvolanie. Vo zvyšnom rozsahu o zaplatenie 186.027,05 eur s príslušenstvom žalobca výrok II. rozsudku nenapadol. Žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie aj vo výroku III. (ktorým súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 53,4%), vo výroku IV. (ktorým súd uložil žalobcovi zaplatiť žalovanému sumu 5.040,25 eur) a nakoniec aj vo výroku VI. rozsudku (ktorým súd v súvislosti so vzájomnou žalobou priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 91,64%).

Žalobca odôvodnil odvolanie voči uvedeným výrokom prvoinštančného rozsudku nesprávnym právnym posúdením vecí (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) a inou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP) a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil vo výroku II. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 43.364,76 eur s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne z dlžnej sumy od 19.07.2019 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku III. tak, že žalovanému prizná voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 24,28%, vo vyhovujúcom výroku IV. žalobu zamietne a v súvisiacom výroku o trovách konania prizná žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

Žalobca uviedol, že sa ako zhotoviteľ domáhal voči žalovanému ako objednávateľovi zaplatenia šiestich faktúr v celkovej výške istiny 299.349,60 eur spolu s príslušenstvom, a to faktúry č. 1020190941 vystavenej dňa 11.07.2019 na sumu 43.364,76 eur, faktúr č. 1020190942 až č. 1020190944, č. 1020191351 a č. 1020210779 titulom navyše prác vykonaných na diele Dom B. Žalovaný sa prostredníctvom vzájomnej žaloby domáhal voči žalobcovi zaplatenia faktúry č. 2115901005 vystavenej dňa 23.10.2019 na sumu 120.966,- eur, ktorá súvisela s vykonávaním diela Dom B, a ktorou si žalovaný uplatnil voči žalobcovi ako zhotoviteľovi právo na zaplatenie zmluvnej pokuty podľa čl. IX bod 1 zmluvy o dielo pre omeškania žalobcu s odovzdaním diela v dĺžke 120 dní. Pre vysvetlenie rozsahu svojho odvolania žalobca uviedol, že zamietajúci výrok II. rozsudku prvoinštančného súdu napadol len v rozsahu o zaplatenie 43.364,76 eur zodpovedajúcom faktúre č. 1020190941 a svojim odvolaním sa chcel domôcť zmeny výroku II. rozsudku tak, aby žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi aj faktúru č. 1020190941 vo výške 43.364,76 eur s príslušenstvom. Vo zvyšnom rozsahu (o zaplatenie 186.027,05 eur zodpovedajúcom faktúram č. 1020190942 až č. 1020190944) žalobca výrok II. rozsudku odvolaním nenapadol. Žalobca odvolaním napadol výrok IV. rozsudku, ktorým súd uložil žalobcovi zaplatiť žalovanému sumu 5040,25 eur s príslušenstvom, čím sa domáhal zmeny výroku IV. rozsudku tak, aby vzájomná žaloba žalovaného bola zamietnutá aj v tejto časti. Výroky III. a VI. rozsudku napadol žalobca ako výroky súvisiace s odvolaním napadnutými výrokmi II. a IV. rozsudku.

Žalobca považoval argumentáciu prvoinštančného súdu týkajúcu sa zamietnutia ním uplatneného nároku na zaplatenie sumy 43.364,76 eur s príslušenstvom predstavujúceho cenu terénnych úprav spojených s odstránením a odvozom prebytočnej zeminy a náletových drevín na stavenisku za nesprávnu, vychádzajúcu z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa žalobcu bol predmet, resp. rozsah diela určený projektovou dokumentáciou a rozpočtom. Žalobca nebol povinný vykonať nič, čo by nevyplývalo z projektovej dokumentácie alebo rozpočtu, čím boli nepriamo vymedzené aj tzv. navyše práce, za ktoré sa považovali práce alebo činnosti nevyplývajúce z projektovej dokumentácie alebo rozpočtu. Z projektovej dokumentácie ani rozpočtu nevyplýva povinnosť žalobcu vykonať likvidáciu navážok zeminy a náletových drevín nachádzajúcich sa na stavenisku. Podľa súhrnnej technickej správy vypracovanej v roku 2015 ako súčasť projektovej dokumentácie, malo byť územie voľné bez nadzemných objektov a bez podzemných funkčných inžinierskych sietí. Z uvedeného žalobca dovádzal, že povinnosť zlikvidovať (odstrániť) navážky zeminy a náletové dreviny nachádzajúce sa na stavenisku nemal. Žalobca poukázal na výpoveď svedka H.. W., projektanta stavby, podľa ktorej v lokalite sa nachádzali navážky zeminy a náletové dreviny, tieto mal riešiť žalovaný a to v spolupráci s tými, ktorí tam zeminu v predchádzajúcom období nechali. Podľa žalobcu z výpovede H.. W. vyplýva vedomosť žalovaného o navážkach zeminy a náletových drevinách nachádzajúcich sa na stavenisku, ktoré bude potrebné odstrániť, ďalej skutočnosť, že do projektovej dokumentácie a súhrnnej technickej správy

nebola zámerne zahrnutá položka odstraňovania navážok zeminy a nakoniec vedomosť žalovaného ako vlastníka pozemku o zodpovednosti za stav staveniska. Z uvedeného podľa žalobcu vyplýva, že terénne úpravy mal vykonať žalovaný, a preto nemal žalobca dôvod zahrnúť náklady na terénne úpravy do rozpočtu resp. ceny diela. Navyše zmluva o dielo bola síce medzi stranami uzatvorená 14.01.2016, ale k protokolárnemu odovzdaniu staveniska žalobcovi na účely vykonávania diela došlo až 22.08.2017, teda až o 20 mesiacov. Žalobca preto v januári 2016 nemohol vedieť určiť, v akom stave sa bude stavenisko v čase, keď mu ho žalovaný odovzdá nachádzať. Podľa mienky žalobcu navážka zeminy na stavenisku nepredstavovala skrytú, ale zjavnú prekážku, ktorá nespôsobovala nemožnosť vykonania diela dohodnutým spôsobom a táto prekážka bola odstrániteľnou so zvýšenými nákladmi, preto nebolo možné aplikovať postup podľa § 552 Obč. zákonníka, ale postup podľa § 370 v spojení s § 380 a § 384 Obchodného zákonníka. Terénne úpravy, ktoré žalobca vyúčtoval žalovanému faktúrou č. 1020190941 predstavovali z pohľadá žalobcu práce, vykonané nad zmluvne dohodnutý rozsah diela, ohľadom ktorých nebola so žalovaným uzavretá žiadna písomná dohoda, potreba ktorých prác bola spôsobená žalovaným. Žalovaný ako objednávateľ porušil zmluvnú povinnosť poskytnúť žalobcovi ako zhotoviteľovi spolupôsobenie potrebné pre vykonanie diela (čl. IV bod 3 a 7 zmluvy o dielo) spočívajúce v odovzdaní staveniska v stave predpokladanom zmluvou o dielo, podľa ktorej malo byť územie voľné, bez nadzemných objektov. Žalobca uviedol, že zo strany žalovaného prišlo ku poskytnutiu konkludentného súhlasu k odstráneniu prekážky - navážky zeminy, keďže žalovaný najneskôr od protokolárneho odovzdania staveniska žalobcovi (22.08.2017) vedel o navážkach zeminy a neurobil žiadne vlastné opatrenia za účelom ich odstránenia a ani nedal pokyn žalobcovi, aby tento neodstraňoval navážky zeminy. Podľa žalobcu je možné nárok žalobcu kvalifikovať aj ako nárok na náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia zmluvnej povinnosti žalovaného, poskytnúť spolupôsobenie žalobcovi. Z uvedeného žalobca dovodil oprávnenie urobiť opatrenia na minimalizáciu škody z dôvodu prestojov, t.j. odstrániť prekážku a pokračovať vo vykonávaní diela. Žalobca charakterizoval vykonané práce na terénnych úpravách ako práce, ktoré neprebíhali na samotnom diele, boli samostatnými prácami, ktoré bolo možné vykonať nezávisle od realizácie diela a mohol ich vykonať aj subjekt odlišný od žalobcu. teda nie ako typické navyše práce. Nárok žalobcu by bolo možné preto posúdiť ako nárok titulom bezdôvodného obohatenia, keďže žalobca odstránil navážky zeminy z pozemku namiesto žalovaného a zabezpečil tak za žalovaného stavebnú pripravenosť pozemku na výstavbu diela. Argumentáciu súdu prvej inštancie, podľa ktorej nejde v prípade terénnych úprav o plnenie bez právneho dôvodu, ale o plnenie na základe zmluvy o dielo, u ktorej neboli splnené podmienky pre úhradu prác navyše, považuje žalobca za nesprávnu, ktorej pôvod nachádza v judikatúre NS ČR, ale bez zohľadnenia osobitosti prípadu, ju považuje za nespravodlivú a popierajúcu princípy súkromného práva. Podľa názoru žalobcu, prvoinštančný súd pochybil, keď žalovanému priznal nárok na zmluvnú pokutu za 5 dní omeškania. Podľa zápisu o odovzdaní staveniska z 22.08.2017 mal žalovaný určiť žalobcovi do začatia stavebných prác miesto skládky prebytočnej zeminy. Žalobca síce začal stavebné práce 4.9.2017, ale žalovaný mu oznámil miesto skládky prebytočnej zeminy až 14.09.2017, teda s 10-dňovým omeškaním. Pokiaľ by súd prvej inštancie zohľadnil toto 10-dňové omeškanie žalovaného s poskytnutím spolupôsobenia, nepriznal by žalovanému nárok na zmluvnú pokutu vo výške 5.040,25 eur s príslušenstvom, čo zodpovedá zmluvnej pokute za 5 dní omeškania s odovzdaním diela. Žalobca upozornil súd na toto omeškanie žalovaného vo vyjadrení žalobcu z 09.12.2021. Súd prvej inštancie sa nezaoberal ani argumentáciou žalobcu, v zmysle ktorej bol žalovaný ako objednávateľ v omeškaní s poskytnutím spolupôsobenia spočívajúceho v zhotovení kanalizačného radu s pripojením domu na tento kanalizačný rad cez domové kanalizačné prípojky. O túto dobu omeškania žalovaného s poskytnutím spolupôsobenia sa predĺžil termín na vykonanie diela. Prvoinštančný súd sa s uvedenou argumentáciou žalobcu nevypracoval.

8. Žalobca sa vyjadril ku odvolaniu žalovaného svojim podaním z 20.06.2023, pričom rekapituloval, že ním uplatnený nárok vo výške 299.349,60 EUR spolu s príslušenstvom je založený faktúrou č. 1020190941 vystavenou dňa 11.07.2019 na sumu 43.364,76 EUR a splatnou dňa 18.07.2019, ktorou si žalobca uplatnil voči žalovanému odplatu za stavebné práce - terénne úpravy spočívajúce v likvidácii zeminy a náletových drevín z územia staveniska, faktúrou č. 1020190942 vystavenou dňa 11.07.2019 na sumu 9.839,87 EUR splatnou dňa 18.07.2019, ktorou si žalobca uplatnil voči žalovanému odplatu za stavebné práce - murivo DT základy, faktúrou č. 1020190943 vystavenou dňa 11.07.2019 na sumu 117.831,18 EUR splatnou dňa 18.07.2019, ktorou si žalobca uplatnil voči žalovanému odplatu za stavebné práce - základy a stavebná časť, faktúrou č. 1020190944 vystavenou dňa 11.07.2019 na sumu 58.356,00 EUR splatnou dňa 10.08.2019, ktorou si žalobca uplatnil voči žalovanému odplatu za stavebné práce - zemné práce, faktúrou č. 1020191351 vystavenou dňa 20.12.2019 na sumu

25.512,78 EUR splatnou dňa súvisiacou s vykonávaním diela Technická vybavenosť a faktúrou č. 1020210779 vystavenou dňa 21.09.2021 na sumu 44.445,01 EUR splatnou dňa 20.11.2021 súvisiacou s vykonávaním diela Technická vybavenosť k obytnému domu G. Žalovaný sa prostredníctvom vzájomnej žaloby domáhal voči žalobcovi zaplataenia faktúry č. 2115901005 vystavenej dňa 23.10.2019 na sumu 120.966 EUR splatnej dňa 06.11.2019, ktorá súvisela s vykonávaním diela Dom B, a ktorou si žalovaný ako objednávateľ uplatnil voči žalobcovi ako zhotoviteľovi právo na zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 120.966 EUR podľa Čl. IX bod 1. ZoD na Dom B titulom omeškania žalobcu s odovzdaním diela v dĺžke 120 dní.

Žalobca považoval argumentácia žalovaného, uvedenú v odvolaní žalovaného za nesprávnu, odvolanie žalovaného za neopodstatnené, z procesno-právneho hľadiska za neprípustné v odvolacom konaní (a odvolací súd by na neho nemal prihliadať), pretože žalovaný ho mohol použiť už v konaní pred súdom prvej inštancie a neurobil tak z vlastnej viny. Z dokladov o vykonaní platieb na úhradu na úhradu faktúr č. 1020190927 a č. 1020191038 vyplývalo, že platby neboli vykonávané z účtu žalovaného, ale z účtu v štátnej pokladnici. Žalovaný mohol uplatniť argumentáciu uvedenú v odvolaní už vo svojom vyjadrení z 03.01.2022, ale tak neurobil z vlastnej viny. Žalobca nikdy netvrdil, že platby na úhradu faktúr č. 1020190927 a č. 1020191038 boli vykonané z účtu žalovaného, a preto v tomto smere ani neuviedol súd do omylu. Žalobca uviedol, že platbou zo dňa 13.09.2019 vo výške 105.837,40 EUR a platbou zo dňa 22.11.2019 vo výške 44.069,83 EUR bola uhradená faktúra č. 1020190927 (vystavená na sumu 149.907,23 EUR a splatná dňa 06.09.2019), t.j. žalobca tvrdil, že tieto platby boli určené na úhradu predmetnej faktúry. Platbou zo dňa 22.11.2019 vo výške 48.168,83 EUR bola uhradená faktúra č. 1020191038 (vystavená na sumu 48.168,83 EUR a splatná dňa 14.10.2019), t.j. žalobca tvrdil, že táto platba bola určené na úhradu predmetnej faktúry. Ani samotný žalovaný nespochybňoval to, že predmetné platby boli určené (vykonané) na úhradu faktúr č. 1020190927 a č. 1020191038. Žalovaný namieta len to, že tieto platby boli vykonané z účtu v štátnej pokladnici, ktorí nepatrili žalovanému, pričom zároveň priznal, že boli určené na úhradu faktúr č. 1020190927 a č. 1020191038 a k ich vyplateniu došlo na základe Zmluvy o poskytnutí dotácie uzatvorenej medzi ministerstvom a žalovaným. V zmysle Čl. VI bod 3.3. Zmluvou o dielo na Dom B mal žalovaný povinnosť uhradiť faktúru č. 1020190927 a č. 1020191038 do 60 dní od ich doručenia. Žalobca dôvodil tým, že žalovaný bol povinný zabezpečiť si finančné prostriedky (napr. aj z dotácie) tak, aby faktúry vystavené žalobcom v súlade so Zmluvou od dielo na Dom B boli uhradené včas, t.j. v lehote splatnosti. Za omeškание spôsobené tým, že zmluvný partner žalovaného (Ministerstvo) nepoukázal peňažné prostriedky na úhradu faktúr žalobcu včas, zodpovedá voči žalobcovi žalovaný s tým, že žalovaný si v rámci regresu môže uplatňovať svoje nároky (napr. náhradu škody) voči Ministerstvu.

10. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu vyjadril v svojom podaní zo dňa 16.6.2023 a uviedol, že v celom rozsahu sa stotožňuje a súhlasí s argumentáciou súdu prvého stupňa, ktorý sa v odôvodnení svojho rozsudku dôsledne vysporiadal so všetkými argumentami žalobcu. Ak sa žalobca teraz, v odvolacom konaní, snaží vyvolať dojem, že svoj nárok na zaplataenie prác navyiac opiera o príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka o náhrade škody, tak ide o podstatnú zmenu jeho argumentácie, a odvolací súd by ju mohol posúdiť ako neprípustnú novotu v odvolacom konaní. Počas celého konania pred súdom prvej inštancie žalobca opieral svoj nárok o ustanovenia Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení a s touto jeho argumentáciou sa súd prvej inštancie dôsledne vysporiadal. Žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie nevykonal a ani nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie na preukázanie vzniku škody, jej výšku a príčinnú súvislosť medzi konaním žalovaného a vznikom škody a žalobca ako strana sporu podľa názoru žalovaného takéto skutočnosti a dôkazy mohol uplatniť už v konaní pred súdom prvej inštancie. V zmysle ustálenej judikatúry nemožnosťou označenia, či predloženia skutočností a dôkazov bez viny strany sporu sa rozumie nemožnosť procesného uplatnenia v takej situácii, keď sporová strana tieto dôkazy a skutočnosti nemohla označiť či predložiť, pretože o nich nevedela, a ani inak nezavinila nespĺnenie tejto svojej povinnosti. Žalovaný zotrval na svojej právnej argumentácii, že žalobca mal postupovať pri realizácii diela v súlade s ustanovením § 552 Obchodného zákonníka. Podľa názoru žalovaného bol žalobca povinný zistiť si pred začatím zhotovovania diela stav veci ako aj miesta, na ktorom má byť realizované a stanoviť na základe takéhoto zistenia i nutné práce a potom i cenu diela. Ak by žalobca postupoval pred uzavretím zmluvy o dielo s odbornou starostlivosťou, mohol vyhodnotiť všetky nevyhnutné skutočnosti, ktoré ovplyvňovali cenu diela. Bolo len žalobcovi či vstúpi do zmluvného vzťahu so žalovaným a za akých dohodnutých podmienok. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď žalobcom uplatnený nárok neposudzoval podľa § 380 Obchodného zákonníka, nakoľko medzi stranami sporu nebola uzatvorená samostatná zmluva alebo dodatok k pôvodnej zmluve o dielo, ktorých predmetom by boli navyiac práce, ktorých zaplataenie si žalobca nárokuje. Podľa § 373 Obchodného zákonníka len ten, kto poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu je povinný

nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane. Podľa žalovaného žalobca ďalej žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal, že v prípade, ak aj vykonal prevoz, respektíve spracovanie zeminy, v akom objeme tieto práce vykonával. Stanovenie výšky škody podľa žalovaného nie je ľubovoľné a musí byť vykonané tak, aby bola zistená pravdepodobná výška blížiac sa podľa bežného uvažovania istote. Žalobca v rámci súdneho konania žiadnym preukázateľným a relevantným spôsobom nepreukázal vznik, existenciu a výšku škody a preto právny titul (náhrada škody) a jeho výška sú nejasné a neurčité. Taktiež neexistoval a ani neexistuje objektívny a spoľahlivý spôsob určenia skutočnej škody. V rámci súdneho konania nie je možné uniesť dôkazné bremeno ohľadne výšky škody výhradne jeho ponechaním v rovine predpokladu či hypotézy. Na základe vyššie uvedeného žalovaný dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozsudku dôsledne vysporiadal so všetkými podstatnými tvrdeniami žalobcu, žalobca porušil svoju povinnosť zistiť pred začatím vykonávania diela prekážky a neprerušil vykonávanie diela, respektíve nepostupoval podľa ustanovenia § 552 Obchodného zákonníka, nebola zistená pravdepodobná výška blížiac sa podľa bežného uvažovania istote a žalobca neporušil svoju povinnosť poskytnúť spolupôsobenie pri realizácii diela.

10. Žalobca vo svojej odvolacej duplike poukázal na to, že jeho právo na zaplatenie odplaty za predmetné stavebné práce - terénne úpravy spočívajúce v likvidácii navážok zeminy a náletových drevín z územia staveniska, ktoré vyúčtoval žalovanému vo faktúre č. 1020190941, je možné po právnej stránke kvalifikovať ako právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, a to z toho dôvodu, že išlo o práce vykonané nad zmluvne dohodnutý rozsah diela Dom B, alebo právo na náhradu škody, a to z toho dôvodu, že potreba vykonania predmetných (naviac) prác bola spôsobená (zavinená) žalovaným, ktorý si ako objednávateľ nesplnil (porušil) zmluvnú povinnosť poskytnúť žalobcovi ako zhotoviteľovi spolupôsobenie potrebné pre vykonanie diela Dom B, pričom toto spolupôsobenie malo spočívať v tom, že žalovaný mal žalobcovi odovzdať stavenisko pre realizáciu diela Dom B v stave, aký predpokladala Zmluva o dielo na Dom B, resp. projektová dokumentácia (konkrétne Súhrnná technická správa) a rozpočet, t.j., čiže bez navážok zeminy a prípadne aj bez náletových drevín. Pokiaľ by bol žalobcov nárok na zaplatenie predmetných prác vyúčtovaných vo faktúre č. 1020190941 posúdený ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, tak žalobca by mal voči žalovanému nárok na zaplatenie všeobecnej hodnoty (obvyklej ceny) týchto prác, pretože to je vlastne suma, o ktorú sa žalovaný obohatil. Pokiaľ by bol žalobcov nárok na zaplatenie predmetných prác vyúčtovaných vo faktúre č. 1020190941 posúdený ako nárok na náhradu škody, tak žalobca by mal voči žalovanému nárok na zaplatenie skutočnej škody a ušlého zisku. Skutočná škoda by zodpovedal nákladom vynaloženým zo strany žalobcu na realizáciu predmetných prác, t.j. išlo by o náklady na pohonné hmoty pre bager a nákladné vozidlá, náklady na opotrebenie týchto strojov (amortizácia), náklady na vodiča bagra a vodičov nákladných vozidiel, atď. V podstate by išlo o sumu zodpovedajúcu všeobecnej hodnote (obvyklej cene) týchto prác, ktorá by ale bola znížená o maržu (zisk) žalobcu. Na druhej strane by sa ale táto suma musela navýšiť o ušlý zisk, ktorý by bol žalobca dosiahol, pokiaľ by namiesto predmetných prác pre žalovaného vykonával iné, resp. obdobné stavebné práce pre iný subjekt za obvyklých komerčných podmienok. Žalobca poukázal na listinný dôkaz súpis prác k faktúre č. 1020190941, z ktorého bolo zrejmé, zaplatenia akých prác sa domáha, v akom množstve a v akej hodnote (cene). Žalovaný mal možnosť namietat' (t.j. poprieť, rozporovať), či už výšku sumy požadovanej žalobcom alebo spôsob jej výpočtu. Žalovaný neurobil tento nárok žalobcu sporným. Žalobca poukázal na Čl. IV. bod 3. a 7 Zmluvy o dielo na Dom B, podľa ktorého bol žalovaný, ako objednávateľ povinný poskytovať žalobcovi ako zhotoviteľovi spolupôsobenie potrebné pre splnenie predmetu zmluvy. V Čl. IV. bod 7. Zmluvy o dielo na Dom B nie je výslovne uvedená povinnosť objednávateľa odovzdať zhotoviteľovi stavenisko v stave predpokladanom zmluvou o dielo (Projektovou dokumentáciou), ale výpočet príkladov spolupôsobenia uvedených v tomto ustanovení Zmluvy o dielo na Dom B považoval žalobca za demonštratívny. Navyše povinnosť poskytovať spolupôsobenie vyplýva aj z § 370 Obchodného zákonníka. S ohľadom na povahu diela (zhotovenie stavby) a miesto jeho vykonávania (pozemok objednávateľa, t.j. žalovaného) považoval žalobca za nepochybné, že žalovaný ako objednávateľ bol povinný sprístupniť stavenisko žalobcovi ako zhotoviteľovi za účelom vykonávania diela, t.j. bol povinný odovzdať žalobcovi stavenisko, a to v stave vyplývajúcom z Projektovej dokumentácie, na ktorú sa Zmluva o dielo na Dom B odvoláva. Uvedený záver podľa žalobcu potvrdzuje aj výpoveď svedka H.. W., z ktorej vyplýva, že žalovaný si bol vedomý toho, že na stavenisku sa nachádzajú „nejaké“ navážky zeminy a náletové dreviny, ktoré bude potrebné pred začatím vykonávania diela Dom B odstrániť a žalovaný napriek tejto vedomosti dal svedkovi ako svojmu zmluvnému partnerovi pokyn, resp. sa s ním žalovaný musel dohodnúť na

tom, že do Projektovej dokumentácie (Súhrnnej technickej správy) sa zámerne (úmyselne) nezahrnie odstraňovanie navážok zeminy, pričom ako jediný racionálny dôvod takéhoto postupu sa javí to, že táto činnosť nemala byť predmetom diela (záväzku žalobcu) a mala sa riešiť mimo rámca Zmluvy o dielo na Dom B a práve preto sa do Súhrnnej technickej správy uviedlo, že územie je voľné, bez nadzemných objektov. Záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého mal žalobca mal v rámci odbornej starostlivosti vykonať pred uzavretím Zmluvy o dielo na Dom B (t.j. pred dňom 14.01.2016) obhliadku staveniska a v nadväznosti na to doplniť do Rozpočtu (a teda premietnuť aj do ceny diela) náklady na odstránenie navážok zeminy a náletových drevín odporuje, podľa žalobcu vykonaným dôkazom a aj elementárnej logike, keďže Zmluva o dielo na Dom B bola uzavretá 14.01.2016, avšak k protokolárnemu odovzdaniu staveniska žalobcovi na účely vykonávania diela došlo až 22.08.2017, t.j. až takmer o 20 mesiacov. Žalobca objektívne nevedel a nemohol v januári 2016 určiť, v akom stave bude stavenisko (z pohľadu množstva navážok zeminy) v čase, keď mu ho žalovaný odovzdá (t.j. v auguste 2017). K otázke vzniku škody (na strane žalobcu) a kauzálnemu vzťahu medzi porušením povinnosti (zo strany žalovaného) a vznikom škody (na strane žalobcu), žalobca poukázal na tzv. Stazky (t.j. Záznamov o prevádzke vozidla nákladnej dopravy) za obdobie od 04.09.2017 do 19.09.2017 a Zápisy v stavebnom denníku za obdobie od 04.09.2017 do 19.09.2017, z ktorých vyplýva, že to bol žalobca, kto napokon odstránil zo staveniska navážky zeminy, aké nákladné vozidlá pritom použil, aká bola užitočná hmotnosť týchto vozidiel, koľko jász / fúr (t.j. nákladov a vykládok) tieto vozidlá absolvovali a koľko zeminy previezli. Medzi protokolárnym odovzdaním staveniska (22.08.2017) a začatím prác na diele Dom B (04.09.2017) uplynulo 13 dní, počas ktorých žalovaný nezabezpečil odstránenie prekážky (odvoz navážok zeminy) vo vlastnej réžii a ďalšie vyčkávanie na rozhodnutie žalovaného by viedlo k predlžovaniu tzv. prestojov na strane žalobcu a vzniku škody. Žalovaný podľa žalobcu poskytol konkludentný súhlas k tomu, aby odstránil prekážku (navážky zeminy). Pokiaľ by si žalovaný splnil svoju povinnosť poskytnúť spolupôsobenie, t.j. pokiaľ by žalovaný odovzdal žalobcovi stavenisko bez navážok, k žiadnej škode na strane žalobcu by nedošlo, čím má žalobca za preukázaný kauzálny vzťah. Žalobca ďalej ozrejmil, že navážky zeminy (zlikvidovanie ktorých bolo vyúčtované vo faktúre č. 1020190941) nepredstavovali skrytú, ale zjavnú prekážku a navyše nespôsobovali nemožnosť vykonania diela Dom B dohodnutým spôsobom. Táto prekážka bola pomerne jednoducho odstrániteľná a spôsobovala len zvýšené náklady, nie nemožnosť plnenia (k tom vid' § 575 ods. 2 OZ). Preto tu nie je možné aplikovať postup podľa § 552 OZ, ako uviedol žalovaný. Žalobca je toho názoru, že predmetnej veci sa mal aplikovať postup podľa § 370 a nasl. OBZ v spojení s § 380 OBZ a § 384 OBZ. Žalobca vysvetlil, že faktúry č. 1020190941 sa týkajú stazky a zápisy v stavebnom denníku zo septembra 2017. Žalobca uviedol, že nie je zodpovedný za to, že žalovaný si svoje vlastné pozemky, na ktorých malo byť vybudované sídlisko (Obytný súbor Západ II - I. etapa), resp. Dom B, neoplotil, resp. inak nezabezpečil a umožnil tak rôznym subjektom vyvážať tam rôzny stavebný odpad vrátane navážok zeminy, a to v čase cca od 09/2009 (ukončenie diela - SO 01 Hrubé terénne úpravy) do 08/2017 (prevzatie staveniska žalobcom za účelom vykonávania diela Dom B). Záverom zotrval žalobca na návrhu rozhodnutia odvolacím súdom tak, ako tento urobil vo svojom odvolaní.

12. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a v medziach uplatňovaných odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a odvolanie žalovaného dôvodné nie je , a preto zrušil v rozsahu 43.364,76 eur s príslušenstvom odvolaním žalobcu napadnutý výrok II. a s ním súvisiaci výrok III. rozsudku, zrušil odvolaním žalobcu napadnutý výrok IV. a s ním súvisiaci výrok VI. rozsudku súdu prvej inštancie a potvrdil odvolaním žalovaného napadnutý výrok V. rozsudku súdu prvej inštancie.

13. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými zisteniami tak, ako ich urobil súd prvej inštancie, nestotožnil sa však s právnymi závermi súdu prvej inštancie. Prvoinštančný súd zistil, že medzi stranami sporu bola uzatvorená dňa 14.01.2016 Čiastková zmluva č. 11 k Návrhu zmluvy o budúcej zmluve o dielo č. 1, a to podľa § 536 a nasl. Obchodného zákonníka, ktorú žalobca uzatvoril v právnej pozícii zhotoviteľa a žalovaný v právnej pozícii objednávateľa. V zmluve bol vymedzený predmet diela ako Obytný súbor Západ II - I. Etapa Nové Zámky - Obytný dom B, sekcie A.B.C v spojení s projektovou dokumentáciou PROFIS NZ s.r.o., číslo zákazky 17/2015 Zmena stavby pred dokončením a položkovitým rozpočtom, v ktorom boli uvedené množstvá a jednotlivé ceny a ceny celkom. V zmluve o dielo sa strany dohodli aj na cene za dielo špecifikovanej ako cena jednotlivých sekcií A,B a C a cenu diela celkom. Žalobca protokolárne prevzal dňa 22.08.2017 stavenisko a podľa písomného zápisu o odovzdaní staveniska signovaného oboma stranami sa na stavenisku nachádzali náletové dreviny a navážky zeminy neznámeho množstva. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca zrealizoval terénne úpravy staveniska spočívajúce v odstránení náletových drevín a navážkach zeminy a náklady na práce s tým spojené vo výške 43.364,76 eur si uplatnil voči žalovanému faktúrou č. 1020190941. Z dokazovania

vyplývalo, že zmluvné strany neuzatvorili dodatok k zmluve o dielo, ktorým by predmet diela rozšírili o terénne práce a ani neuzatvorili ohľadom terénnych prác inú zmluvu. Za tejto situácie posúdil súd prvej inštancie terénne práce vykonané žalobcom na úprave staveniska, na ktorom bol realizovaný predmet diela ako navyše práce predstavujúce zmenu rozsahu diela, konkrétne jeho rozšírenie, pri ktorých nebol dodržaný medzi stranami vymienený postup v podobe písomného dodatku k zmluve o dielo a žalovaný sa na úkor žalobcu ani bezdôvodne neobohatil, keď súd kvalifikoval plnenie žalobcu ako plnenie na základe zmluvy o dielo, u ktorého neboli splnené podmienky pre úhradu navyše prác.

Hodnotenie prác vykonaných žalobcom na úpravách terénu staveniska ako plnenia na základe zmluvy o dielo, u ktorého neboli splnené podmienky pre jeho úhradu by obstálo len v tom prípade, ak by medzi vymedzením diela v zmluve o dielo a realizovanými terénnymi úpravami existovala vzájomná súvislosť oboch plnení. Inak medzi stranami vznikla buď samostatná zmluva o dielo alebo ak neprišlo k dohode o jej podstatných náležitostiach, bolo potrebné vzájomný vzťah strán posúdiť z hľadiska prípadného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie sa žiadnym spôsobom nezaoberal tým, či medzi terénnymi prácami žalobcu a realizovaným dielom podľa zmluvy o dielo existuje súvislosť (časová, miestna alebo vecná) a teda či je pri posúdení oboch plnení dané ich vecné (materiálne) hľadisko, a to bez ohľadu na skutočnosť, akým spôsobom strany sporu toto plnenie v priebehu konania označili.

Vychádzajúc z vykonaného dokazovania, úpravy terénu staveniska neboli predmetom zmluvy o dielo, neboli uvedené v položkovitom rozpočte tvoriacom prílohu zmluvy o dielo a ani uvedené v projektorej dokumentácii diela. Nevznikli pochybnosti o tom, že ku likvidácii náletových drevín a ku odvozu navážok zeminy zo staveniska prišlo predtým, ako sa započalo s plnením zmluvy o dielo, teda so samotnou výstavbou obytného domu na ploche staveniska. Terénne úpravy a realizácia diela nepochybne miestne súviseli a časovo na seba nadväzovali. V kontexte posúdenia terénnych prác na stavenisku ako navyšeprác realizovaných na základe zmluvy o dielo uzatvorenej stranami sporu, bolo však potrebné posúdiť či je táto súvislosť dostatočnou pre uvedený záver. Pre správny záver o povahe terénnych prác vykonaných žalobcom je potrebné sa vysporiadať so skutočnosťou, že napriek miestnej súvislosti oboch plnení, realizácia terénnych prác nebola zahrnutá do predmetu diela zmluvy o dielo, tieto práce boli vykonané pred započatím s realizáciou diela, povaha prác na terénnych úpravách a na výstavbe obytného domu sa značne odlišuje, terénne práce je možné vykonať nezávisle od realizácie výstavby bytového domu a terénne práce a stavebné práce na výstavbe bytového domu sú plnenia, ktoré nie je možné navzájom podradiť jedno pod druhé. Predmetom zmluvy o dielo bola výlučne výstavba bytového domu a terénne práce boli predmetom iných vzájomných dohôd a komunikácie strán sporu, ktoré mohli byť riešené samostatnou zmluvou o dielo, pričom predpokladom realizácie terénnych prác nebola realizácia plnenia podľa zmluvy o dielo, teda terénne práce mohli byť žalobcom realizované úplne nezávisle od toho, či bolo vopred alebo súčasne zhotovované dielo podľa zmluvy o dielo a terénne práce spočívajúce v likvidácii náletových drevín a odvozu zeminy nenadväzovali na zhotovovanie diela podľa zmluvy o dielo tak, že by slúžili na dokončenie účelu zmluvy o dielo. Z rozhodnutia prvoinštančného súdu nie je možné zistiť dôvody, pre ktoré terénne práce vykonané žalobcom na stavenisku pred započatím samotnej realizácie predmetu zmluvy o dielo, považuje súd za plnenie, ktoré je nutné posudzovať v rámci zmluvy o dielo a nie za samostatné plnenie, na ktorého posúdenie sa zmluva o dielo nevzťahuje. Absentujú v ňom úvahy súdu týkajúce sa posúdenia oboch žalobcom poskytnutých plnení (terénnych prác ako aj výstavby bytového domu) v ich vzájomných súvislostiach, ktoré by odôvodňovali súdom prvej inštancie prijatý záver o podradení terénnych úprav do rámca zmluvy o dielo. Odvolací súd nakoniec uvádza, že nie je možné v tomto prípade vylučovať ani samotnú vôľu strán sporu a výklad prejavu vôle strán sporu, teda či strany sporu chceli dosiahnuť ohľadom terénnych úprav na stavenisku rozšírenie obsahu záväzku založeného zmluvou o dielo alebo mali záujem založiť nový záväzkový právny vzťah. V súkromnom práve sa totiž presadzuje princíp autonómie vôle a zmluvnej slobody.

14. Odvolanie žalobcu je dôvodné aj čo do výroku IV. napadnutého rozsudku, ktorým súd zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému titulom zmluvnej pokuty sumu vo výške 5040,25 eur s príslušenstvom. Prvoinštančný súd sa vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentáciou žalobcu o omeškaní žalovaného s určením miesta skládky prebytočnej zeminy, v trvaní 10 dní, ktoré omeškanie predstavuje zmluvou o dielo predpokladané omeškanie so spolupôsobením odôvodňujúce predĺženie doby plnenia zmluvy. Rovnako sa súd nevysporiadal s omeškaním žalovaného s poskytnutím spolupôsobenia spočívajúceho v zhotovení kanalizačného radu a pripojení zhotovovaného bytového domu na tento kanalizačný rad cez kanalizačné prípojky, o ktoré omeškanie žalovaného sa predžil termín na vykonanie diela žalobcom. Táto argumentácia žalobcu v priebehu konania, nenašla žiadnu odpoveď a vyjadrenie v rozhodnutí súdu prvej inštancie napriek tomu, že môže byť významnou v

súvislosti s posúdením doby omeškania sa žalobcu so zhotovením diela a následne relevantnou pre posúdenie odôvodnenosti nároku žalovaného uplatneného vzájomnou žalobou.

15. Za nedôvodné považuje odvolací súd odvolacie námietky žalovaného, podľa ktorých sa do omeškania so zaplatením nesporných faktúr vystavených žalobcom nedostal, pretože tieto boli uhrádzané prostredníctvom tretieho subjektu a ide teda o omeškanie tretieho subjektu (ministerstva poskytujúceho dotácie) s úhradou faktúr a nie žalovaného. Zmluvou o dielo sa žalobca ako zhotoviteľ zaviazal zhotoviť dielo a žalovaný ako objednávateľ sa zaviazal dielo prevziať a zaplatiť za dielo dohodnutú cenu. Vzájomné platobné podmienky strany upravili v zmluve o dielo v jej článku VI, v ktorom bola dohodnutá 60-dňová lehota splatnosti platobných dokladov plynúca od ich doručenia žalovanému. Z uvedeného vyplýva, že záväzok zaplatiť cenu diela prevzal žalovaný a nie tretí subjekt a súčasne žiadne zo zmluvných dojednaní zmluvy o dielo nepodmieňuje splatnosť ceny diela plnením tretieho subjektu, resp. počiatok plynutia v zmluve o dielo dohodnutej lehoty splatnosti nie je viazaný na platbu tretieho subjektu. Omeškanie žalovaného so zaplatením inak nespornej ceny diela nie je omeškaním tretieho subjektu a za omeškanie so zaplatením ceny diela preto zodpovedá žalovaný. Vychádzajúc z uvedeného, súd prvej inštancie správne ustálil dobu omeškania sa žalovaného so zaplatením fakturovanej ceny diela a teda správne ustálil aj dobu, o ktorú sa v súlade so zmluvou o dielo predĺžil čas dodania diela.

16. Vzhľadom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že žalovaným uplatňované odvolacie dôvody neboli podložené takými relevantnými argumentmi, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

17. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Nakoľko odvolací súd odvolaniu žalovaného nevyhovel a v ním napadnutom výroku rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a naopak odvolaniu žalobcu vyhovel, mal žalobca v odvolacom konaní plný úspech a vznikol mu voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Toto rozhodnutie bolo členmi senátu prijaté pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 tretia veta zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).